

05a

FISKERIDIREKTORATET
BIBLIOTEKET

26 OKT. 1993

Ps ✓
~~DP~~
~~OL~~
~~EF~~
FZV ✓
JEL ✓
Bibl.

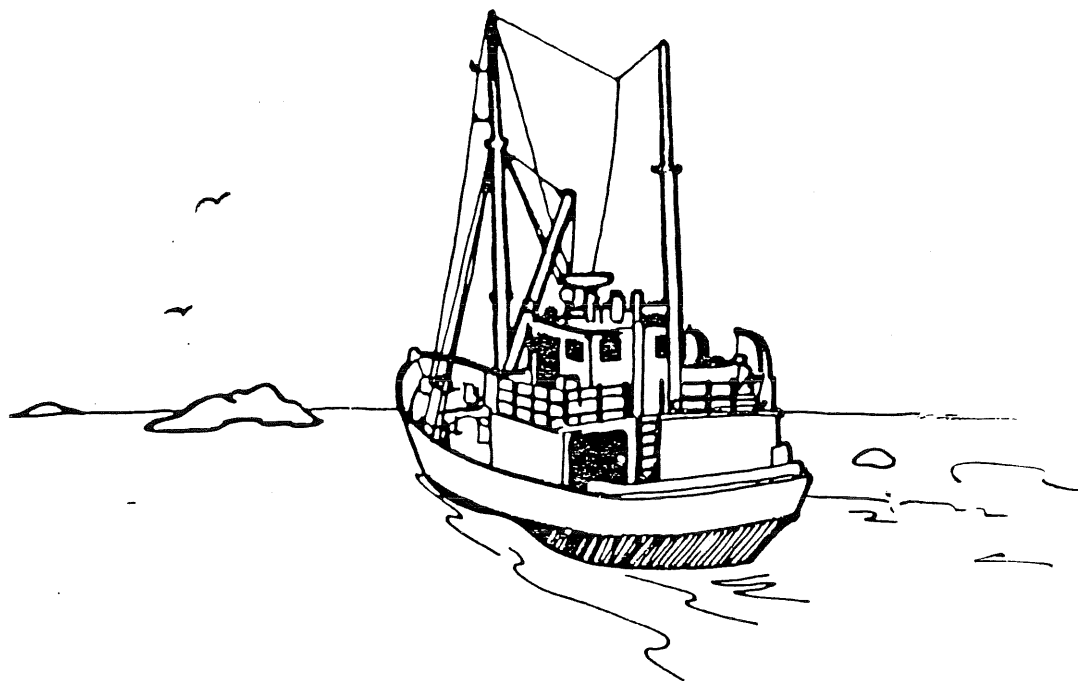
ÅRSMELDING 1992

for

Fiskerirettledningstjenesten i fiskerinæringen

i

Åfjord, Osen, Roan, Bjugn, Ørland og Rissa.

FISKERIRETTLEDEREN
7170 ÅFJORD

3545/6 1846

FORORD

Fiskerirettlederens årsmelding for 1992 fremlegges herved.

Fiskerirettlederen har kontorsted i Åfjord, og tjenesteområdet omfatter de 6 kystkommunene Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Ørland og Rissa. Fiskerisjefen i Trøndelag er kontorets nærmeste overordnede.

Hovedoppgavene i Rettledningstjenesten for fiskerinæringa er forvaltning, rettledning, informasjon og planarbeid.

Årsmeldingen beskriver status, aktivitet og utviklingstrekk innen fiskeri- og oppdrettsnæringen i Fosen-regionen. Meldingen er basert på egne data, samt innhentede opplysninger fra den enkelte bedrift/anlegg. Virksomhet innen oppdrett/havbruk er skrevet med utgangspunkt i oppdrettskonsulentens årsmelding.

En benytter samtidig anledningen til å takke næringens utøvere, kommuner og andre forbindelser for samarbeidet i meldingsåret.

7170 Åfjord, 30.6.93

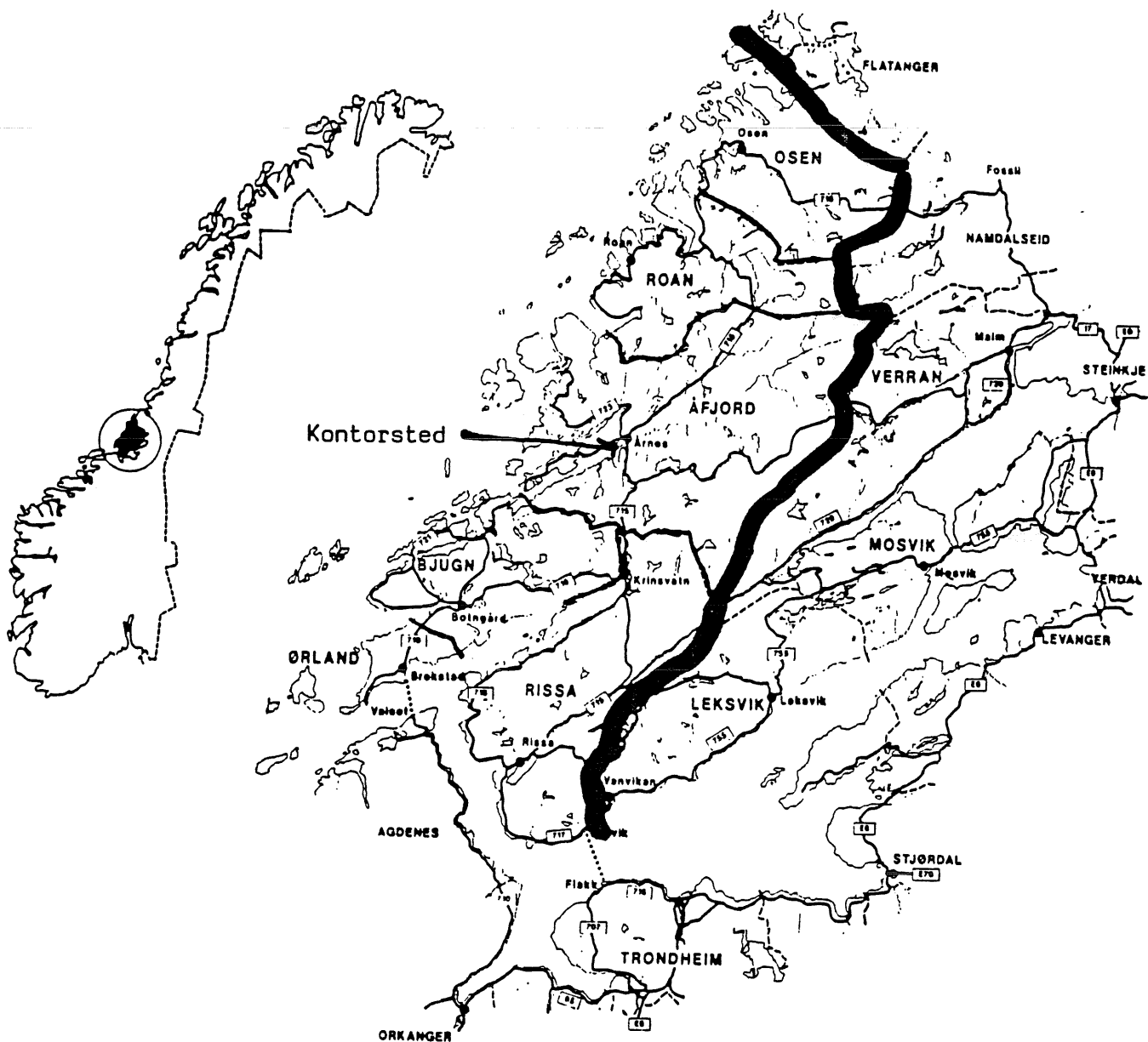
Oddveig Rånes
Oddveig Rånes
fiskerirettleder

INNHold

	side
1. RETTLEDERDISTRIKTET.	1
1.1 Geografisk plassering	1
Kort presentasjon av kommunene.	2
1.2 Fiskerikontoret.	5
1.3 Fiskerinemndene.	5
1.4 Takstnemnda for Statens Fiskarbank.	5
2. SAMMENDRAG.	6
3. SYSSELSETTINGEN I FISKERINÆRINGA.	9
3.1 Fiskermanntallet.	9
- Registrerte fiskere og utviklingstrekk.	
3.2 Sysselsettingen i foredlingsleddet.	12
3.3 Sysselsettingen i oppdrettsnæringa.	13
3.4 Utviklingen i sysselsettingen innen mottak, foredlings-/oppdrettsektoren.	14
3.5 Fiskerinnæringas totale sysselsetting.	15
4. FISKEFLÅTEN.	16
4.1 Merkeregisteret.	16
- Registrerte fiskefartøyer og utviklingstrekk.	
4.2 Investeringer i fiskeflåten.	18
4.3 Konesjoner/fisketillatelser.	19
4.4 Generelt om fiskeflåtens aktivitet i meldingsåret.	20
4.5 Fiskeflåtens bruttofangst	21
5. FISKEINDUSTRIEN/FOREDLINGSLEDDET.	22
5.1 Fiske-/foredlingsbedrifter.	22
5.2 Råstoffsituasjonen.	27
5.3 Kvantumsutvikling.	29
6. HAVBRUK.	30
6.1 Settefisk- og matfiskanlegg.	31
6.2 Produksjon, omsetning og foredling.	32
6.3 Skjellproduksjon, fangst og marine arter.	34
7. ANNEN VIRKSOMHET.	35
7.1 Prosjekter.	35
7.2 Samarbeidstiltak.	36
7.3 Kystsoneplaner.	36
7.4 Havneutbygging.	36
7.5 Kurs/skoler/kompetanseoppbygging.	37

1. RETTLEDERDISTRIKTET .

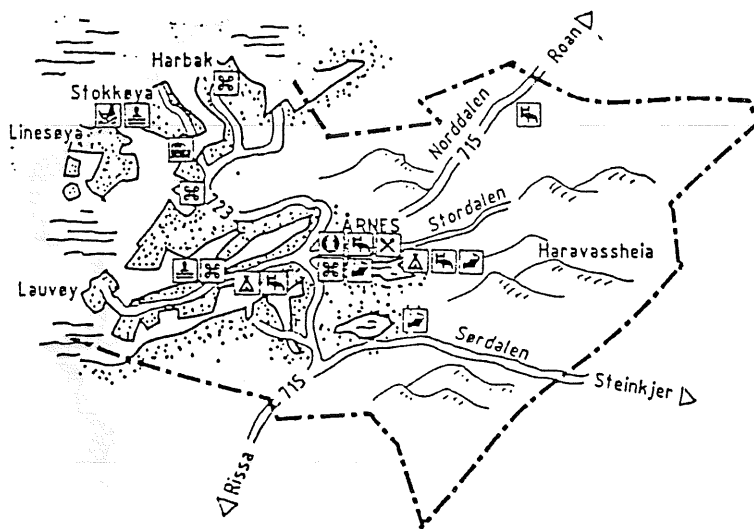
1.1. GEOGRAFISK PLASSERING OG KORT PRESENTASJON AV KOMMUNENE PÅ FOSEN.

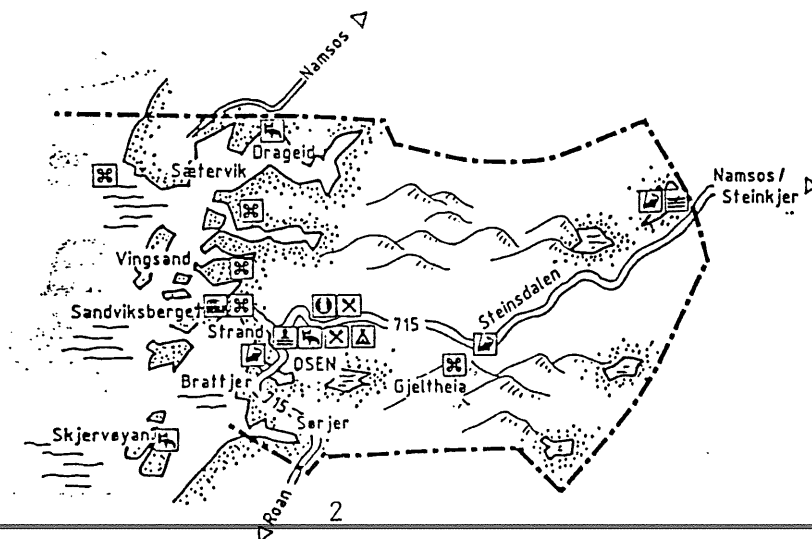
ÅFJORD KOMMUNE

Afjord er kjent for Afjordsbåten og to av landets beste lakseelver. Innbyggere: 3564. Fiskerikontoret har lokaler ved kommunesenteret Arnes, som ligger midt i Fosen. Fiskeriaktiviteten er konsentrert i Stoksundområdet, her med bl.a. eksport av tørrfisk og klippfisk, samt foredling og eksport av kråkeboller for det franske og japanske markedet.

OSEN KOMMUNE

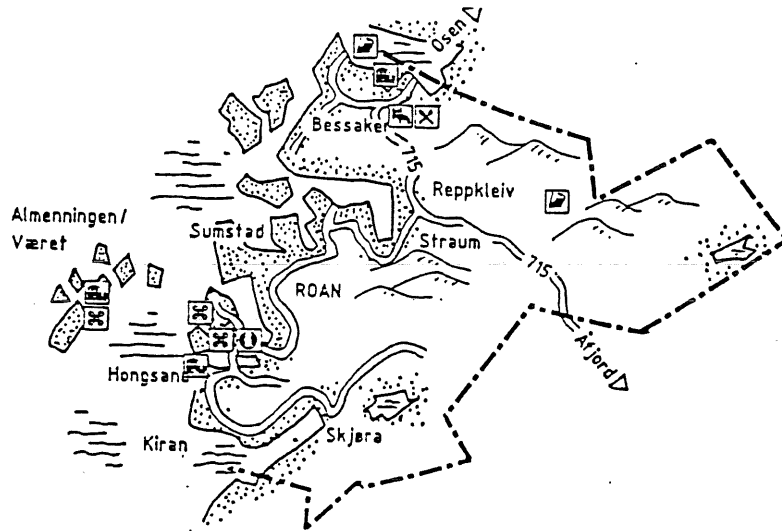
Kommunen ligger lengst nord i Sør-Trøndelag fylke, vakkert og værhardt til rett ut mot Folla. Innbyggere: 1259. Osen har lange tradisjoner innen fiskeri, og var tidligere en stor fiskerikommune med ringnot-/trålmiljø og foredlingsindustri. Reetablering av anlegget på Sandviksberget vil ha stor betydning for kommunen. To fiskefartøyer over 30 meter har adresse Osen. Kommunen har serverdigheter som Buholmråsa fyr og gammelt bygdatun.

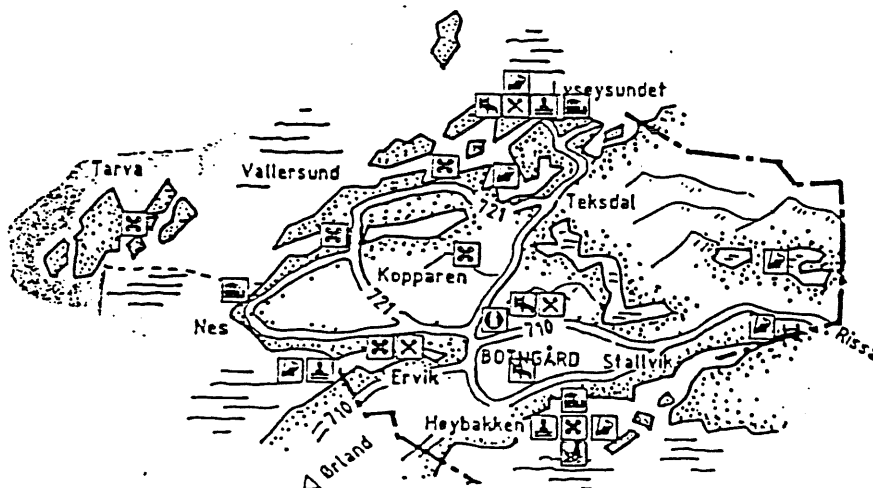
ROAN KOMMUNE

Roan er en aktiv fiskeri- og oppdrettskommune, med flere større kystfiskefartøyer og anlegg for laks, ørret, torsk og skjell, samt settefiskanlegg. Med storhavet innpå og naturgitte forhold har Roan et utviklingspotensiale innen fiskeri, havbruk og kystturisme. Lange fjordarmer og barske fjell som møtes i lune viker kjennetegner Roan. Innbyggere: 1172. Av serverdigheter nevnes "Fosenkatedralen", en steinkirke fra 1702.

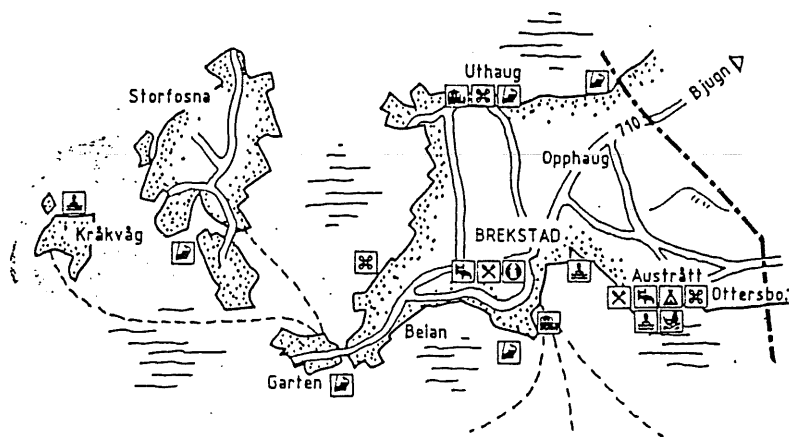
BJUGN KOMMUNE

Den eneste sildoljefabrikken mellom Bodø og Alesund ligger i Lysøysundet, her vegg i vegg med et av landets ti største sildetilvirkningsanlegg. Oppdrettsnæringa er allsidig i kommunen, med både stamfisk-, settefisk- og flere matfiskanlegg, samt røkeri. Bjugn kan by på skjærgård og lune fjordidyller, og bevaring av den gamle kystkulturen står sentralt. Innbyggere: 4995.

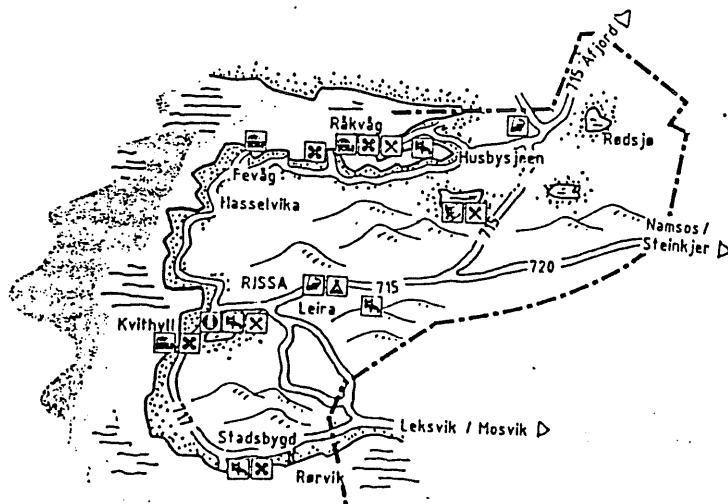
ØRLAND KOMMUNE

Sentralt plassert ved innløpet til Trondheimsfjorden ligger Ørland kommune. Innbyggere 4928. Ørland har flyplass, og Brekstad er det største tettsted på Fosen. I kommunen finnes både fiskmatkjøkken, fiskeforedling- og sildetilvirkingsanlegg, samt slakteri. Ørland er spesielt kjent for det historiske renessanseslottet Austråttborgen fra 1654.

RISSA KOMMUNE

Ligger nært Trondheim og er en typisk jordbrukskommune. Innbyggere: 6401. Fosen mek. verksted er en hjørnesteinsbedrift i Rissa. Innenlandsmarkedet på blåskjell dekkes hovedsakelig fra "snadderbedriften" i Rissa. Sjø og fiske er bakgrunn for den unike bryggerekkja i Råkvåg. Landets nest største samling av gamle bruksbåter og "den siste viking" finnes på museet på Stadsbygd.

1.2. FISKERIKONTORET.

Åfjord er kontorkommunen, og tjenesteområdet dekker 6 kommuner, fra Osen i nord til Rissa i sør.

Bemanningen i 1992:

- fiskerirettleder Oddveig Rånes
- oppdrettskonsulent Jan Morten Rånes (interkommunal stilling)
- kontormedarbeider engasjert fra januar-mai: Roar Tårnesvik

Fiskerirettlederen er merkelovens tilsynsmann og manntallsfører i distriktet, samt sekretær for de statlig, men kommunalt oppnevnte fiskerinemndene.

1.3. FISKERINEMNDENE.

Fra 1.1.92 ble de 6 fiskerinemndene på Fosen slått sammen til 2 interkommunale nemnder, med følgende sammensetning 1992-96:

* Fiskerinemnda for Osen, Roan og Åfjord.

Ottar Emil Skorstad,	Osen	leder
Stener Hepsø,	"	
Asle Viken,	Roan	nestleder
Knut Kristiansen,	"	
Ole Skjærвик,	Åfjord	
Petter Seljestad	"	

* Fiskerinemnda for Bjugn, Ørland og Rissa.

Georg Hansen Vahlsnes,	Bjugn	leder
Petter Adsen,	"	
Arnljot Lund Hoff,	Ørland	
Odin Strand,	Rissa	
John Magnus Bakken,	"	nestleder

Nemndene avholdt 13 møter/telefonmøter, samt at en del saker ble administrativt behandlet. Totalt ble det behandlet 96 saker i 1992.

1.4. TAKSTNEMNDA FOR STATENS FISKARBANK.

Hver kommune på Fosen har oppnevnt takstnemnd for Fiskarbanken. Vanligvis går takstberetninger via fiskerinemnda/fiskerirettlederen. I 1992 ble det holdt 3 takster.

2. SAMMENDRAG.

Fiskerikontoret dekker 6 kommuner på Fosen og ser det som sin primære oppgave å arbeide for distriktets næringsutøvere og andre med tilknytning til fiskeri-/oppdrettsvirksomhet.

Sysselsettingen.

Fiskeflåten sysselsetter mange føsninger. I 1992 var det totalt registrert 373 i fiskermanntallet, hvorav 266 på blad B (hovednæring) og 107 på blad A (binæring).

For liste B er det en økning på 25, mens blad A viser en tilbakegang på 11.

Det synes å virke som at en står overfor et generasjonsskifte i flåten, da stadig flere yngre overtar roret, noe som også gjenspeiles i tallene: 47,4% av registrerte på blad B er under 40 år, mens 28,6% er under 30 år.

Gjennomsnittsalderen for blad B i distriktet er 41 år.

Mottaks- og foredlingsleddet sysselsatte 166 på heltid og deltid, omregnet til 101 årsverk. Dette er en økning på 19 årsverk sammenlignet med 1991. Oppdretts-/havbruksvirksomhet sysselsatte 162, omregnet til 89 årsverk og er en nedgang på 17.

Det er verdt å nevne at 14 årsverk er direkte knyttet til skjellvirksomhet, noe som er en økning på 6 årsverk.

Den totale sysselsettingen viser at 701 personer var helt eller delvis beskjeftiget innen fiskeri- og oppdrett/havbruk i 1992. Omregnet tilsvarer dette 485 årsverk.

Sysselsatte i virksomhet direkte avledet av næringa foreligger det ikke tall over.

Fiskeflåten.

248 fiskefartøy var registrert ved utgangen av året.

Bevegelser i meldingsåret: 26 slettinger og 22 innmeldinger i merkeregisteret. Med unntak av et fartøy på 38 meter, gjelder avgangen båter under 10 meter.

Tilgangen gjelder båter inntil 15 meter og omfatter blant annet 3 nybygg.

Flåten består hovedsakelig av mindre enheter; 76,6% er under 10 meter, mens bare 3,6% (9 båter) er over 20 meter.

Gjennomsnittsalderen totalt for flåten er 21,1 år. 30% er nyere enn 1980.

Investeringene i flåten i 1992 anslås til ca. 11 mill.kroner.

Konsesjonsbildet viser en økning med 1 vassildtråltillatelse, 1 makrell-/Nordsjøsilde tillatelse og 4 rekrutteringskvoter i torskefisket, samt tilbakeføring av 9 båter i fartøyskvoteordninga. Distriktet hadde tilsammen 13 konsesjoner/fiske tillatelser, samt 48 båter med fartøyskvote i 1992.

Mottaks-/fiskeribedriftene.

Distriktet hadde 12 godkjente kjøpetillatelser for gråfisk og skalldyr i 1992. Fiskebedriftene driver ulike typer foredling. Flere har oppdrettskonsesjon, og driver slakting, pakking og foredling av oppdrettsfisk.

Mottaksforholdene i deler av Fosen har de senere årene vært noe vanskelig, med lange avstander mellom anleggene. Fangster som kunne vært landet på Fosen går til andre distrikter.

I 1992 ble det en betydelig økning i totalt landført råstoffkvantum: 66.111 tonn fisk og skalldyr ble landet til en førstehåndsverdi nær 60 millioner kroner. Dette er en kvantumsøkning på 40% og 26% i førstehåndsverdi. Oppgangen gjelder både gråfisk og skalldyr, men gjelder spesielt tilgangen på sild og lodde til hhv. sildefilet og mel/olje-produksjon.

Oppdrett/havbruk.

4 settefiskanlegg var i drift og omsatt smolt for 6 mill.kroner. Av 19 matfiskanlegg var 2 midlertidig ute av drift. Totalt ble det produsert 2266 tonn laks/ørret til en førstehåndsverdi på 73 mill.kroner. Sett i forhold til 1991 var dette en nedgang på 24,5% i produsert tonn og 16,1% i førstehåndsverdi. 30 tonn oppdrettsfisk ble foredlet i 1992.

Dyrking og fangsting av skjell og pigghuder er stadig i vekst, og viser positive resultater. De 5 anleggene som baserer sin virksomhet på oppdrett og fangsting av skjell m.m. økte omsetningen fra 3 til 6 mill.kroner.

Distriktet har tilsammen 12 konsesjoner for marine arter. 4 torskeoppdrettsanlegg var i drift i 1992.

Sluttkommentar.

Tradisjonelt fiske har over tid vist en negativ utvikling, både på sjøsiden og landsiden, noe som tilskrives bl.a. ressurssvikt på flere av de viktigste fiskeslagene, spesielt utenfor Trøndelagskysten.

Fiskeressursene er i vekst, og det spores også en viss optimisme i distriktet i 1992;

- rekruttering av yngre til fiskebåten, og økning med 25 på blad B i fiskermanntallet
- tilvekst av bl.a. 3 nybygg - sjarker i størrelsen 10 m og import av en snurper på 20 meter ved årskiftet
- økning i trad. mottak-/foredling med 19 årsverk
- 40% økning (26.717 tonn) i landet råstoffkvantum og en økning i førstehåndsverdien på 25% (15,9 mill.)

På minussiden trekkes spesielt fram de svært vanskelige avsetningsforholdene som har preget seinotflåten. Ny drift i anlegget på Sandviksberget, der sei vil inngå som et av hovedråstoffene, vil derfor ha stor betydning for den lokale sei-flåten.

Da fangster ikke leveres på Fosen i den grad som tidligere, har mottaks-/foredlingsleddet vært preget av ustabil råstoffleveranser. Flere har styrket virksomheten med lokalt produsert råstoff som oppdrettsfisk. Produksjonsnedgangen i oppdrettet laks/ørret antas å være midlertidig, og prognosene for 1993 viser en økning på over 1000 tonn. I følge oppdrettskonsulenten har matfisk-konsesjonene på Fosen et samlet potensiale på nærmere 8000 tonn.

Skjellnæringen på Fosen er ledende på landsbasis og etter-spørselen av fersk og foredlet sjømat er stigende. Det ligger således et betydelig utviklingspotensiale innenfor oppdrett og havbruk.

Sluttligen nevnes at det arbeides med prosjekter og samarbeidstiltak som er ment å bidra til utvikling og økt verdiskapning i Fosen-kommunene.

#####

3. SYSSELSETTINGEN I FISKERINÆRINGA.

3.1. FISKERMANNTALLET I DEN ENKELTE KOMMUNE - OG DISTRIKTET TOTALT.

Fiskermanntallet består av liste B - fiske som eneyrke-/hovednæring og liste A - fiske som binæring.

3.1.1. Liste B - manntallsførte fiskere fordelt på aldersgrupper, samt gjennomsnittsalder pr. 31.12.92.

ALDER/ KOMMUNE	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	o/70	Totalt	Gj.sn. alder
ÅFJORD	1	12	6	9	8	7	1	44	41,5 år
OSEN	1	19	17	19	16	11	2	85	42,6 "
ROAN	-	15	9	21	8	3	-	56	39,9 "
BJUGN	2	12	8	4	1	3	3	33	37,2 "
ØRLAND	2	7	5	5	4	3	-	27	40,2 "
RISSA	2	3	5	2	3	4	2	21	44,0 "
TOTALT	8	68	50	60	40	31	9	266	41,0 år

3.1.2. Liste A - manntallsførte fiskere fordelt på aldersgrupper samt gjennomsnittsalder pr. 31.12.92.

ALDER/ KOMMUNE	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	o/70	Totalt	Gj.sn. alder
ÅFJORD	-	-	-	2	1	7	10	20	66,7 år
OSEN	-	-	3	-	-	3	9	15	66,1 "
ROAN	1	2	-	2	2	4	11	22	61,9 "
BJUGN	-	1	-	1	1	6	9	18	65,4 "
ØRLAND	-	1	1	1	-	2	10	15	67,6 "
RISSA	-	-	-	-	2	4	11	17	72,1 "
TOTALT	1	4	4	6	6	26	60	107	66,4 år

3.1.3. Liste A og B - manntallsførte fiskere kommunevis og distriktet totalt pr. 31.12.93.

ALDER/ KOMMUNE	15-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	o/70	Totalt	Gj.sn. alder
ÅFJORD	1	12	6	11	9	14	11	64	49,4 år
ØSEN	1	19	20	19	16	14	11	100	45,6 "
ROAN	1	17	9	23	10	7	11	78	46,2 "
BJUGN	2	13	8	5	2	9	12	51	47,2 "
ØRLAND	2	8	6	6	4	5	11	42	50,0 "
RISSA	2	3	5	2	5	8	13	38	56,6 "
TOTALT	9	72	54	66	46	57	69	373	48,2 år

Ved utgangen av 1992 er det manntallsregistrert 373 fiskere på Fosen, hvorav 266 på blad B (hovednæring) og 107 på blad A (binæring). Sammenlignet med 1991 er dette en økning på 14, og fremkommer slik:

<u>Kommune:</u>	<u>Liste A</u>	<u>Liste B</u>	<u>Totalt</u>
Åfjord	+ 2	+ 1	= + 3
Osen	- 3	+ 10	= + 7
Roan	- 6	+ 5	= - 1
Bjugn	- 1	+ 6	= + 5
Ørland	- 1	+ 2	= + 1
Rissa	- 2	+ 1	= - 1
<u>Totalt</u>	<u>- 11</u>	<u>+ 25</u>	<u>= + 14</u>

Yrkesfiskere - B.

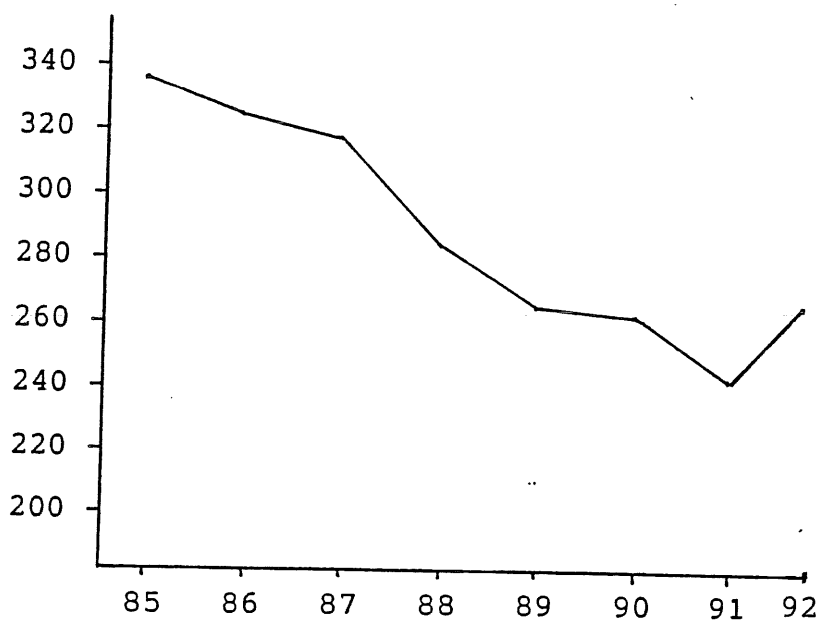
Økningen med 25 på blad B gjelder hovedsakelig yngre krefter. Flere har etablert seg med egen fiskebåt, mens andre fiskere har anskaffet større fartøy og utvidet mannskapsbehovet. Andre har trappet opp virksomheten og er overflyttet til fra A til B.

Sjøbedriftene langs Fosen-kysten må sies å ha et ungt mannskap. 28,6% er under 30 år, mens 47,4 % av yrkesfiskerne er under 40 år. Gjennomsnittsalderen for distriktet totalt har gått ned fra 41,9 til 41 år.

Biyrkesfiskere - A.

Som det går fram av tabell 2 ligger hovedtyngden - 56,7% - i gruppen over 70 år. Dette er fiskere som har trappet ned etter lang fartstid i fiske. 19,6 % er under 60 år.

3.1.4. Utviklingen 1985-1992 liste B - yrkesfiskere Fosen.

Figuren viser at fiskeryrket har hatt en jevn nedgang, fra 335 i 1985 til 266 i 1992. Dette har nok en klar sammenheng med at 5 fartøyer over 30 meter er solgt ut av distriktet i samme periode.

Økningen i 1992 har årsak i bl.a. tilvekst av helårsdrevne fartøy.

Fosen har tradisjoner med større kyst- og havfiskefartøy. I dag teller denne flåten kun 9 båter over 20 meter, og med et mannskap på rundt 70-80.

Utviklingen framover er spesielt avhengig av at de større fartøyene beholdes i distriktet, også fordi disse fungerer som opplæringsbedrifter for ungdom og derved danner selve grunnlaget for rekruttering til både den større og mindre flåten.

Samtidig som det idag rår usikkerhet om event. salg av 1-2 seinotfartøy, er 2 båter mellom 20-30 meter, samt et nybygg på 14,9 meter tilført distriktet så langt i 1993.

3.2. SYSSELSETTINGEN I FOREDLINGSLEDDET.

3.2.1. Kommunevis oversikt over sysselsettingen ved mottaks-/foredlingsbedriftene - gråfisk og skalldyr - i 1992.

Kommune	Heltidsansatt			Deltidsansatte			Antall årsverk		
	Menn	Kvinner	Totalt	M	K	Totalt	M	K	Totalt
Afjord	6	-	6	3	22	25	8,0	18,0	26,0
Osen	1	-	1	-	-	-	1,0	-	1,0
Roan	1	-	1	6	7	13	3,0	5,0	8,0
Bjugn	24	1	25	21	51	72	30,5	21,0	51,5
Ørland	9	2	11	4	8	12	6,5	8,0	13,5
Rissa	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTALT	41	3	44	34	88	122	49,0	52,0	101,0

Tabellen viser en oversikt over antall sysselsatt fordelt på heltids- og deltidsansatte og antall årsverk i 1992.

Flere bedrifter har oppdrettskonsesjon. Det er forsøkt å skille mellom tradisjonell fisk og laks, da sysselsetting innen slakting, pakking og foredling av oppdrettsfisk er medtatt i sysselsettings-tabellen for oppdrettsnæringa på side 13.

I 1992 var 166 kvinner og menn sysselsatt på heltid/deltid i mottaks-/foredlingsleddet. Dette representerer 101 årsverk, noe som er en økning på 19 årsverk sammenlignet med 1991.

Økningen skyldes hovedsakelig en dobling i sysselsettingen ved Grøntvedt Fisks anlegg i Lysøysundet.

Refsnes Fiskindustri sysselsetter flest kvinner med 18 årsverk, mens Lysøysund Sildoljefabrikk sysselsetter flest menn med 20 årsverk.

3.3. SYSSELSETTINGEN I OPPDRETTSNÆRINGA.

3.3.1. Kommunevis oversikt over sysselsette og antall årsverk innen oppdrett/havbruk i 1992.

Kilde: Oppdrettskonsulentens årsmelding.

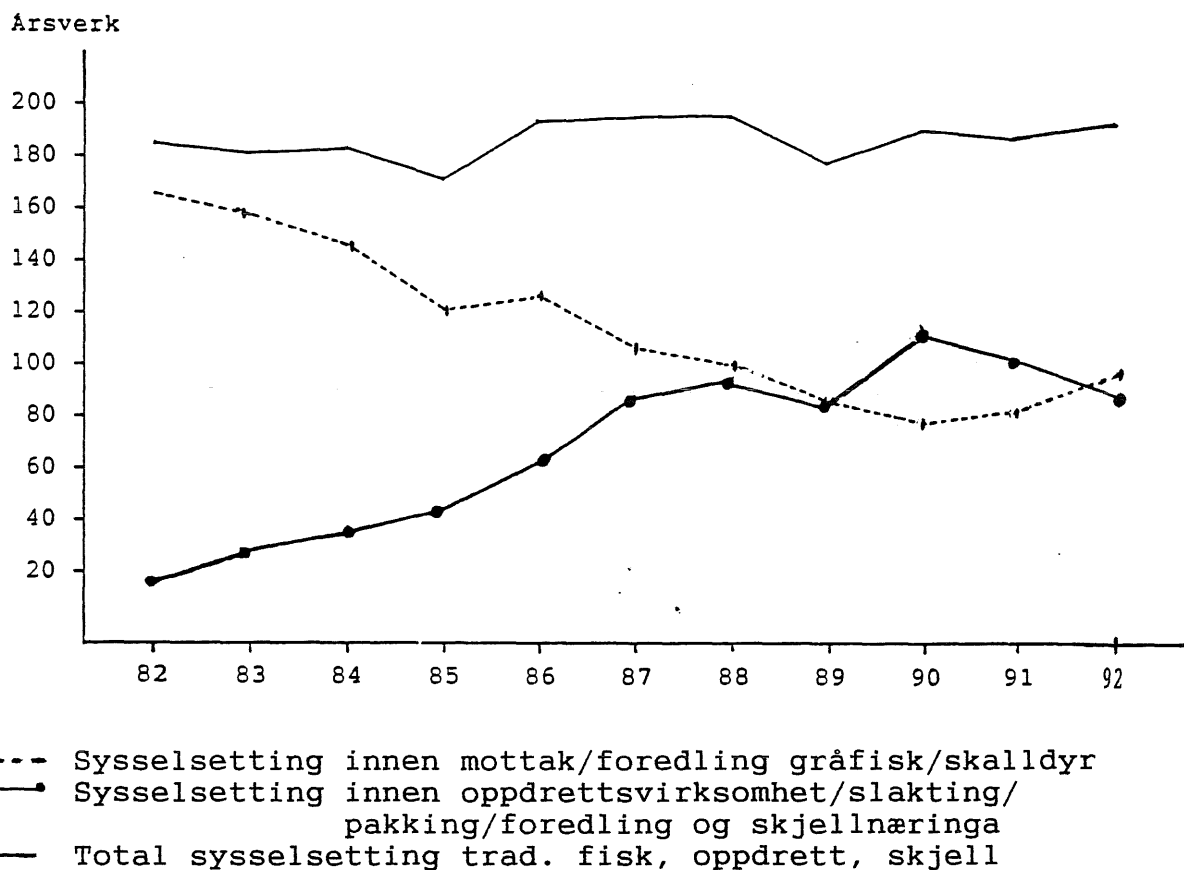
Kommune	a Heltidsansatt			Deltidsansatte			Antall årsverk
	Menn	Kvinner	Totalt	M	K	Totalt	
Afjord	8	-	8	4	19	23	15,0
Osen	6	-	6	2	-	2	6,0
Roan	14	2	16	9	24	33	24,0
Bjugn	15	3	18	12	12	24	26,0
Ørland	4	-	4	2	10	12	8,9
Rissa	6	-	-	5	5	-	10,0
TOTALT	53	5	58	34	70	104	89,0

Oppdrett av laks, ørret, torsk og skjell, samt sanking av skjell og kråkeboller og foredling av disse produktene, sysselsatte 162 på heltid/deltid i 1992. Dette representerer 89 årsverk, og er en nedgang på 17 årsverk fra foregående år.

Nedgangen er direkte knyttet til slakterivirksomhet, og skyldes at antall produsert tonn laks ble sterkt redusert grunnet IPN/pankreasutbrudd like etter smoltutsett av 1991-generasjonen, samt alge- og lusangrep.

Skjellnæringen er i vekst og har hatt en økning på 6 årsverk.

3.4. UTVIKLINGEN I SYSSELSETTINGEN INNEN MOTTAK/FOREDLING AV GRÅFISK, OPPDRETTSFISK OG SKJELLVIRKSOMHET 1982-1992.

Figuren viser at sysselsettingen innen mottak/foredling av tradisjonelle fiskeslag/skalldyr, ble mer enn halvert i perioden 1982-1990, fra 170 årsverk til 79. Fra 1990 viser tallene økning til 101 årsverk i 1992.

Etablering innen oppdrett kan sies å ha kompensert for nedgangen innen tradisjonell fisk, da virksomhetene ved bedriftene har gått i retning av økt produksjon og foredling av oppdrettsfisk, samt en økende satsing på skjell og andre sjøprodukter i distriktet. Sysselsettingen innen havbruk hadde en sterk oppsving, fra 18,5 årsverk i 1982 til 113 årsverk i 1990. Tilbakegangen i 1991-92 anses å være midlertidig, og det forventes økning i produksjon og foredling framover.

Ser en samlet på utviklingen er sysselsettingen på ca. 180 årsverk opprettholdt i perioden.

3.5. FISKERINÆRINGENS TOTALE SYSSELSETTING i 1992.

	Heltid	Deltid	Totalt	Årsverk
Fiskere	266 (241)	107 (111)	373 (359)	295 (271)
Mottak-/foredl. gråfisk/skalldyr	44 (38)	122 (119)	166 (156)	101 (82)
Oppdrettsfisk/ skjell m.m.	58 (60)	104 (90)	162 (150)	89 (105,8)
	368 (338)	333 (327)	701 (665)	485 (458,8)

Tallene i () gjelder 1991.

Totalt sysselsatte fiskeri- og oppdrettsnæringa 701 personer på heltid og deltid i 1992. Dette representerer 485 årsverk og er en økning på 26 årsverk fra foregående år. Av totalt årsverk utgjør kvinneandelen ca. 80 årsverk.

Avledet virksomhet.

En har ikke talloversikt som viser sysselsettingen i virksomhet direkte avledet av fiskeri-/oppdrettsnæringa, slik som transport, brønnbåt m.m.

Imidlertid nevnes at det i regionen er etablert 5 mek.verksted/båtbyggeri.

Videre nevnes virksomheten ved Bjugn Industrier, som produserer for av fiskeavfall til landbruket og oppdrettsnæringa.

4. FISKEFLÅTEN.

4.1. MERKEREGISTERET.

Fartøyer som driver fiske eller fangstvirksomhet, skal innføres i registeret over merkepliktige norske fiskefarkoster. Vedkommende eier av fartøyet har fiske som levevei alene eller sammen med annen næring.

Fiskerirettlederen fører merkeregisteret i Fosen-kommunene, med unntak av Osen som har egen merkelovens tilsynsmann.

4.1.1. Merkeregisteret i den enkelte kommune og distriktet totalt. Kommunevis oversikt over fiskefartøyer fordelt på lengde - pr. 31.12.1991 og 1992.

Kilde: lokalt register

lengde		over						TOTALT	Gj.sn.
meter		< 5	5-10	10-15	15-20	20-30	30 m	TOTALT	meter
ÅFJORD	1991	1	32	2	1	1	-	37	8,2 m
	1992	1	33	3	1	1	-	38	8,4 m
OSEN	1991	7	47	11	1	2	3	71	9,7 m
	1992	7	44	13	1	2	2	69	9,4 m
ROAN	1991	4	27	10	3	4	-	48	9,9 m
	1992	4	26	12	3	4	-	49	10,1 m
BJUGN	1991	1	20	4	-	-	-	41	8,1 m
	1992	1	34	5	2	-	-	42	8,2 m
ØRLAND	1991	1	20	4	-	-	-	25	8,1 m
	1992	1	20	5	-	-	-	26	8,1 m
RISSA	1991	5	21	3	1	-	-	30	7,1 m
	1992	5	15	3	1	-	-	24	7,5 m
TOTALT	1991	19	180	35	8	7	3	252	8,8 m
		- 1	- 8	+ 6	0	0	- 1	- 4	
TOTALT	1992	18	172	41	8	7	2	248	8,9 m

Ved utgangen av meldingsåret er det registrert 248 fiskefartøyer på Fosen. Flåten består hovedsakelig av mindre enheter, 76,6 % er under 10 meter, mens 16,5 % er mellom 10-15 meter og bare 6,9 % er over 15 meter.

Totalt har det vært en avgang på 26 båter og en tilgang på 22, som kommunevis fordeler seg slik:

	<u>Avgang</u>	<u>Tilgang</u>
Åfjord	3	4
Osen	5	3
Roan	2	3
Bjugn	4	5
Ørland	3	4
Rissa	9	3

Avgang.

Autolinefartøyet "Bergholm" på 33,8 meter ble ved årsskiftet 91/92 solgt fra Osen til Nord-Trøndelag. Øvrige avganger gjelder båter under 10 meter.

Tilgang.

Tilgangen gjelder sjarker i størrelsen opp til 15 meter.

1992 sto i nybyggets tegn !

Det ble gitt tilsagn om finansiering av 5 nybygg (10-15 meter), og tre 35-fotinger ble levert og registrert i 1992.

4.1.2. Fiskeflåtens byggeår og gjennomsnittsalder pr. 31.12.92.

Byggeår	Før				Etter 1990	Gj.snittsalder
	1960	1960-69	1970-79	1980-89		
ÅFJORD	4	8	15	10	1	19,3 år
OSEN	10	13	20	23	3	20,0 år
ROAN	6	15	12	16	-	20,0 år
BJUGN	11	11	12	8	-	25,5 år
ØRLAND	5	4	8	9	-	21,3 år
RISSA	4	6	8	5	1	21,5 år
TOTALT	40	57	75	71	5	21,1 ÅR

Gjennomsnittsalderen er relativt høy, med 21,1 år. 30,6% av flåten er nyere enn 1980, og kun 2 % er nyere enn 1990.

4.1.4. Utviklingen i fiskeflåten 1985-1992 i Fosen-regionen.

lengde meter	< 5	5-10	10-15	15-20	20-30	>30	Totalt
år							
1985	25	236	41	8	9	7	326 *
1986	29	242	42	8	9	7	337
1987	31	241	40	8	8	5	333
1988	30	229	38	8	8	5	318
1989	19	175	31	8	6	5	244 *
1990	19	174	33	9	7	4	246
1991	19	180	35	8	7	3	252
1992	18	172	41	8	7	2	248

Siden 1985 er fiskeflåten på Fosen redusert med 78 fartøy. Hovedrevisjon av merkeregisteret, sist i 1989 (*) førte til sletting av et stort antall passive båter.

Når det gjelder fartøy over 30 meter er nedgangen på 75% , fra 8 i 1984 til 2 i 1992.

Av flåten på 248, eies 168 av fiskere registrert på blad B. Utviklingen fremover viser at sjarkene "strekker" seg over 10 meter, og det vises økende interesse for båter opp til 15 meter. Lengere tur til fangstfelt og mottaksanlegg, gjør at en i større grad enn tidligere er avhengig av mobile fartøy.

Ved årsskiftet ble det importert en snurper på 20 meter fra Sverige og det er seriøst vurdert kjøp av fartøy over 30 meter.

4.2. INVESTERINGER I FISKEFLÅTEN.

I 1992 ble det investert for ca. kr. 7,5 millioner i prosjekter hvor Statens Fiskarbank medvirket i finansieringen med ca. 5,0 mill.kr. Dette omfatter 3 nybygg og 2 brukte sjarker, samt 3 større ombygginger/shelterdekk m.m.

Statens Fiskarbank ga ytterligere tilsagn om lån til 2 nybygg og til 2 større fiskefartøyer med tilsammen 6,4 mill.kr. Bare ett av prosjektene ble fullfinansiert, et nybygg 14,8 meter som blir registrert i 1993.

Samlet ga kommunene støtte til investeringer i fiskeflåten med ca. kr. 600.000,-.

Fiskefartøy, utstyr og redskaper anskaffet og finansiert utenom Fiskarbanken, har en ikke fullgod oversikt over, men en vil antyde at dette dreier seg om beløp i størrelsen 3 mill. kroner.

4.3. KONSESJONER/FISKETILLATELSER.

4.3.1. Deltakelsesbestemmelser i fisket.

Deltakelse i forskjellige fiskerier krever konsesjon/tillatelse når fartøyet er over en viss lengde eller viss brutto reg. tonn.

Andre regulerte fiskerier har kvoteordninger basert på fartøyets lengste lengde, mens deltakelse i andre fiskerier kan være fritt under en gitt fartøylengde.

4.3.2. Kommunevis fordeling av konsesjoner/fisketillatelser pr. 31.12.92.

Kommune	Ringnot	Makrell-/ Nordsjøsild	Lodde- trål	Reke- trål	Vassild- trål	Fartøy- kvote torsk
AFJORD	-	-	-	-	-	8
OSEN	1	1	1	1	3	17
ROAN	-	2	-	1	3	10
BJUGN	-	-	-	-	-	6
ØRLAND	-	-	-	-	-	4
RISSA	-	-	-	-	-	3
TOTALT	1	3	1	2	6	48

Endringer i konsesjonsbildet 1992:

* Tillatelser:

Roan: M/S "Hansson" ble tildelt makrell-/Nordsjøsild-tillatelse og vassildtråltillatelse.

* Fartøykvoteordningen:

4 båter (Roan: 2 og Osen: 2) ble tildelt rekrutteringskvote. 12 båter under 9 meter ble tilbakeført fartøykvoteordningen.

4.3.3. Kombinasjoner konsesjoner/tillatelser fiskefartøy over 20 meter.

1	Ringnotsnurper:	ringnot og vassildtrål
1	Rektråler	: rekestrål, vassildtrål, loddetrål, fartøykvote
1	Seisnurper	: rekestrål og vassildtrål
1	"	: Nordsjøtillatelse, loddetrål og vassildtrål
1	"	: Nordsjøtillatelse og vassildtrål
1	"	: fartøykvote for torsk
1	"	: vassildtrål
2	"	: ingen konsesjoner

6 av disse fartøyene (70-90 fot) har seinot som hoveddriftsform, kombinert med sild og loddenotfiske.

4.4. GENERELT OM FISKEFLÅTENS AKTIVITET I MELDINGSÅRET.

48 båter fra Fosen deltok i fartøykvoteordningen etter torsk med konvensjonelle redskaper nord for 62° br. I fangstkvantum representerte fartøyenes ordinære kvote tilsammen 1.322 tonn torsk rund vekt, mens tilleggskvoten i august/desember representerte tilsammen 417 tonn.

De fleste fartøyene fisket ordinærkvoten og leverte fangstene i Lofoten. Flere av de mindre båtene anså høsttilleggskvoten for lav til at de fant det lønnsomt å gå nordover, spesielt gjaldt dette "julekvoten" som de fleste var forhindret fra å delta i, også av værmessige årsaker.

Andre fartøy kunne delta i maksimalkvoteordningen, da med et langt mindre kvantum. De fartøyer som tradisjonelt driver hjemmefiske ble avskåret fra å delta i vinter/vårtorskfisket, da gruppekvoten ble oppfisket før torskeinnsiget i Trøndelagsfjordene. Fisket ble åpnet igjen i juni for fartøy under 9 meter, og for alle båtstørrelser fra august.

Flere fartøyer gjorde et godt garnfiske etter pigghå utenfor Trøndelagskysten. Avtak/markedssituasjonen regulerte deltakelsen. Til tross for god tilgjengelighet av pigghå i perioder, måtte flere båter avstå fra å delta i dette fisket grunnet nevnte forhold.

Krabbesesongen har tradisjonelt vært viktig for mange fartøy i distriktet. Mens ressursen har økt betydelig, har uttaket vært lite, noe som skyldes markedssvikt for hermetisk krabbe til eksport. Fisket i 1992 ble regulert i forhold til mottakskapasiteten og avtaler med anleggene. Krabbefiskerne sør i regionen leverte til kjøper i Vallersund, som har marked for levende krabbe. Men et 20-talls fartøy nord i i regionen - Stoksund til Osen - som tidligere bl.a. har levert til hermetikk, måtte kutte ut krabbefisket på grunn av manglende avtak.

I likhet med 1991 lå det an til et godt seinotfiske utenfor Trøndelag. Imidlertid var avtakssituasjonen for notfangset sei svært vanskelig. Noe seikvantum ble levert til lokalt anlegg, og flåten ble avhjulpet noe ved at et russisk fabrikkskip ble stasjonert utenfor Hongsand i Roan i juni. Seinotflåten opplevde avsetningsvansker for seien også på Finnmarkskysten. Samme avtaksproblemer møtte denne flåten i fisket etter norsk vårgytende sild til konsum, og fartøyene ble henvist til å levere fangster til mel/olje.

Den større kyst- og havfiskeflåten som bl.a. driver innenfor konsesjonspliktige fiskerier, fangster i andre landsdeler som Barentshavet, Jan Mayen og Nordsjøen.

4.5. FISKEFLÅTENS BRUTTOFANGST 1990-1992.

Bruttofangst mill.kroner	1990	1991	1992
Åfjord	2,9	4,3	3,5
Osen	30,0	28,3	28,5
Roan	7,6	10,5	11,5
Bjugn	1,1	2,3	2,2
Ørland	1,1	1,8	2,1
Rissa	1,7	2,1	1,7
Totalt	44,4	49,3	49,5

Tabellen bygger på oppgave fra Garantikassen for fiskere, og omfatter alle fartøy som har levert fangst-rapporter. Tallene refererer seg fra ca. 110 Fosen-båter.

5. FISKEINDUSTRIEN/FOREDLINGSLEDDET.

5.1. FISKE- OG FOREDLINGSBEDRIFTER.

5.1.1. Antall bedrifter og produksjonsformer i 1992.

	Fiske- mottak m/foredl.	Mottak uten foredl.	Fiskmat kjøkken	Olje-/ mel fabrikk	Foredl. skjell/ pigghuder	Foredl. kun opp- drettsfisk
Afjord	1	1	-	-	2	-
Osen	-	1	-	-	-	-
Roan	1	-	-	-	1	-
Bjugn	2	-	-	1	-	2
Ørland	3	1	1	-	-	-
Rissa	-	-	-	-	1	1
Totalt	7	3	1	1	4	3

Fiskebedriftene på Fosen består av små og mellomstore anlegg som har spesialisert seg og driver noe ulike typer foredling. Råstoff fra havet er allsidig representert på foredlingskartet; fra lutefiskproduksjon på Uthaug til fylte kamskjell på Bessaker.

5 bedrifter foredler oppdrettsfisk - røyket og gravede produkter av laks og ørret. Tre av disse er rene oppdrettsanlegg.

Fosenkysten har et naturtalent for skjellforekomster. Sanking, dyrking og foredling av lite utnyttede ressurser, ulike typer skjell og andre sjøprodukter er stigende.

"Snadderkongen" dekker nesten hele innenlandsmarkedet for blåskjell, mens en bedrift er ledende i landet på eksport av kråkeboller.

Endringer i 1992:

Virksomheten på Skjærvøya - Øyfisk A/S som drev fiskmottak og rekepilling - ble innstilt, mens det ble startet opp mottak på Vingsand i Osen.

Som kartskissen viser på side 26 ligger hovedtyngden av anleggene sør i regionen.

5.1.2. Kort presentasjon av bedriftene - kommunevis.

OSEN

- * VINGSAND BRYGGE A/S driver et mindre mottak av fisk og reker. Oppstart her har stor betydning for sjarkflåten både i nærmiljøet og andre deler av regionen. Det foreligger planer om noe foredling.

ROAN:

- * KRÅKØYFISK A/S driver mottak av gråfisk til salting/henging i kombinasjon med eget matfiskanlegg og sanitærslakteri for laks. Virksomheten med laks er blitt grunnpillaren for bedriften. Anlegget er det eneste i regionen som tar imot notfanget sei. Bedriften har investert i utstyr og doblet kapasiteten for mottak av seiråstoff.
- * TAROSKJELL driver dyrking og sanking av skjell - råvare til eksport og foredlet sjømat til innenlandsmarkedet. Anlegget satser på å utvide produktspekteret og økt foredling.

ÅFJORD:

- * REFSNES FISKINDUSTRI A/S driver produksjonsanlegg for saltfisk og tørrfisk, samt innehar matfiskkonsesjon for laks/ørret. Gråfisken kjøpes hovedsakelig fra banklinefartøy. Produksjonen er stabil og alt går til eksport - Italia, Sverige, Finland og USA. Bedriften sysselsetter ca. 25 personer.
- * STOKSUND FISKARLAG har opprettet en pakkestasjon for gråfisk i lokalene til Stofi A/S på Stokkøya. Pakkestasjonen er underlagt kjøper i Trondheim.
- * SSA SEAFOOD holder også til i Stofi-bygget og har i flere år satset friskt på høsting, foredling og eksport av kråkeboller for det japanske og franske markedet. Eksporten i 1991 utgjorde ca. 100 tonn. I perioder er rundt 20 personer sysselsatt ved bedriften.
- * ÅFJORD SKJELL A/S har utviklet seg sterkt senere år til å drive skjellvirksomhet i noe større målestokk, oppdrett og foredling av skjell, nedlegging i lake.

BJUGN:

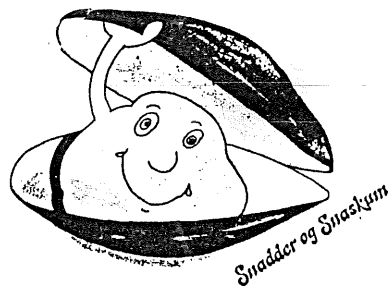
- * LYSØYSUND SILDOLJE OG KRAFTFORFABRIKK er idag eneste i sitt slag mellom Bodø og Ålesund. Produksjonen av mel og olje var i 1992 16.288 tonn. Fabrikken sysselsetter rundt 25 personer og i de mest hektiske sesongene kjøres 3 døgnskift.
- * FOSENSKALLDYR A/S har i årevis drevet mottak av krabbe for eksport av levende krabbe til Sverige og nedlegging av skjell hovedsakelig til innenlandsmarkedet, men de senere år også leveranser til Sverige. Omsetter årlig ca. 75 tonn.
- * GRØNTVEDT FISK A/S, driver sildetilvirkningsanlegg i Lysøysundet. Råstoffet kjøpes av ringnotsnurpere fra Lofoten. Bedriften firedoblet produksjonen i 1992 og tok i mot ca. 45.000 hl. sild, og produserte 35.000 tønner filet og hodekappet sild som gikk innenlands og til det svenske og tyske markedet. Sysselsetter ca. 25 personer.
- * SALMON EX A/S. Nytt tilskudd på foredlingssiden i 1991, her innen lakseprodukter. Satser på røkte snacks-produkter til USA-markedet.

ØRLAND:

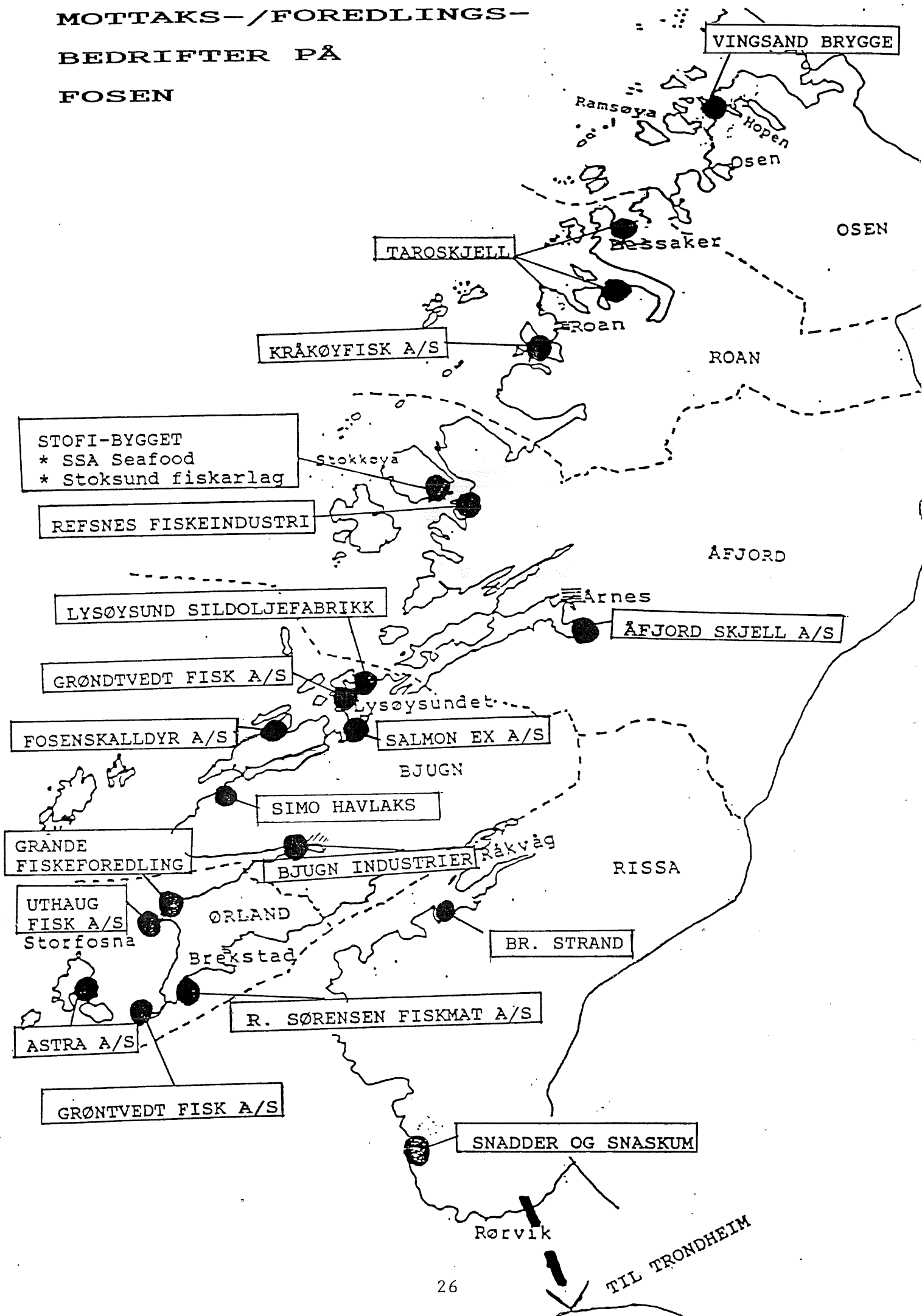
- * GRANDE FISKEFOREDLING A/S har spesialisert seg på lutefisk-produksjon og er blant de største på lutefisk i landet. Anlegget omfatter utenom gråfiskmottak, også røkeri, sanitærslakteri for laks, samt at de er medeier i oppdrettsanlegg både laks/ørret og torsk. Bedriften vurderer å satse mer på bearbeiding av røkte og gravede produkter. I perioder sysselsettes over 20 personer.
- * R.SØRENSEN FISKMAT A/S. Hovedproduksjonen omfatter ass. fiskmat samt at det også omsettes en del andre produkter, røkt/saltet sild og lutefisk for andre produsenter i regionen.
- * ASTRA A/S. Nytt selskap som viderefører sildetilvirkning ved tidligere H.Grøntvedt & Sønner som senere år har drevet pakking av sild.
- * UTHAUGFISK har basert seg på et mindre mottak og fiskeutsalg på Uthaug, hovedsakelig ferk og frossen vare over disk.
- * GRØNTVEDT FISK A/S. I lokalene på Garten drives manuell skinning og vakumpakking av sild for hovedanlegget i Lysøysundet.

RISSA

- * SNADDER OG SNASKUM har fra 1980 bygd seg gradvis opp og har spesialisert seg på produksjon og pakking av blåskjell. Bedriften, som holder til i moderne produksjonslokaler på Kvithyll, omsetter også noe østers, kamskjell og haneskjell fra andre produsenter. Snadderkongen fra Rissa er i dag hovedleverandør av blåskjell til innenlandsmarkedet.

MOTTAKS- / FOREDINGS-
BEDRIFTER PÅ
FOSEN

5.2. RÅSTOFFSITUASJONEN.

5.2.1. Kommunevis oversikt over total mengde ilandført råstoffkvantum gråfisk og pelagisk fisk 1991 og 1992, samt førstehandsverdi.

Kvantum er oppgitt i tonn rund vekt og verdien i 1000 kroner.

	GRÅFISK torsk, sei m.m.				PELAGISK FISK sild, lodde, markell			
	1991		1992		1991		1992	
	Kvant.	Verdi	Kv	V	Kv.	V.	Kv.	V.
ÅFJORD	2217	21.663	2231	20.122	-	-	-	-
OSEN	41	240	118	619	-	-	-	-
ROAN	436	1.424	528	1.693	-	-	-	-
BJUGN	-	-	2	11	36114	20.841	62690	34.488
ØRLAND	245	1.455	198	1.181	178	488	212	618
RISSA	-	-	6	43	-	-	-	-
	2998	21.819	3083	23.669	36292	21.329	62902	35.106

5.2.2. Kommunevis oversikt over totalt ilandført kvantum tonn skalldyr, samt førstehandsverdi 1991 og 1992.

	SKALLDYR KRABBE OG REKER			
	1991		1992	
	K.tonn	V.1000 kr	K.tonn	V.1000 kr
ÅFJORD	-	-	7	52
OSEN	11	211	7	180
ROAN	10	145	6	90
BJUGN	83	497	105	834
ØRLAND	-	-	1	27
RISSA	-	-	-	-
TOTALT	104	853	126	1.183

Tabell 5.2.1. og 5.2.2 bygger på foreløpig fiskeristatistikk fra Fiskeridirektoratet basert på opplysninger fra salgslagene. Sannsynligvis skal tallene være noe høyere.

Statistikken gjelder ilandført fangst fra lokale og eksterne fartøy. Totalkvantumet fisk og skalldyr er i 1992 66.111 tonn til en førstehandsverdi nær 60 millioner kroner. Sammenlignet med 1991 er dette en økning på 26.717 tonn og 15.9 mill. kroner på førstehånd. Økningen gjelder samtlige fiskeslag:

- gråfiskkvantumet - økning:	85 tonn -	1,8 mill.
- pelagisk fisk	" 26.610 tonn -	13,8 mill.
- skalldyr	" 22 tonn -	0,3 mill.

Spesielt gjelder økningen lodde og sild til anleggene i Lysøysundet.

Sildekvantumet i Osen er ikke medtatt her, da dette gjelder landet fangst i utenlandsk havn.

Fiskeristatistikken viser at av totalt ilandført råstoffkvantum i fylket, er 77,3% levert til Fosen, mens førstehandsverdien representerer 35,6%.

5.2.3. Ilandført råstoffkvantum/førstehandsverdi på Fosen - fordelt på fiskeslag i 1991 og 1992.

	Kvantum tonn		Verdi 1000 kroner	
	1991	1992	1991	1992
TORSK	132	187	1.224	1.621
SEI	689	922	2.478	4.000
HYSE	8	18	46	112
LYR	24	31	132	185
KVEITE	2	1	72	47
BROSME/ LONGE	1.877	1.690	19.819	16.550
UER	59	68	288	332
PIGGHÅ	110	157	408	622
BREIFLABB	7	7	101	128
ANNET	90	2	319	72
KRABBE	81	109	428	820
REKER	23	17	425	363
LODDE	35.095	59.301	18.556	27.887
MAKRELL	-	11	-	153
SILD	1.196	3.531	2.773	7.037
KOLMULE	-	59	-	29
TOTALT	39.393	66.111	47.066	59.958

5.3. KVANTUMSUTVIKLING.

5.3.1. Ilandført råstoffkvantum i tonn, samt førstehåndsverdien fra 1985-1992.

	GRÅFISK		PELAGISK FISK		SKALLDYR		TOTALT	
	kv.	v.	kv.	v.	kv.	v.	kv.	v.
1985	4127	19.286	29078	22.875	209	1.079	33414	43.240
1986	3362	25.941	31714	20.784	217	1.206	35293	47.831
1987	3303	27.949	21887	11.510	145	1.062	25335	40.521
1988	2193	16.981	11409	11.048	144	1.346	13746	29.375
1989	2131	17.345	29428	20.840	128	971	31687	39.156
1990	3100	21.819	19417	12.591	147	1.421	22664	35.831
1991	2998	24.887	36292	21.329	104	853	39394	47.069
1992	3083	23.669	62902	35.106	126	1.183	66111	59.958

6 . HAVBRUK .

Dette kapitlet er skrevet med utgangspunkt i oppdrettskonsulentens årsmelding for 1992.

6. HAVBRUK.

6.1. SETTEFISK- OG MATFISKANLEGG.

6.1.1. Settefiskanlegg - kommunevis oversikt over anlegg i drift, samt konsesjonsvolum 1989 - 1992.

	1989		1990 - 1992	
	antall	volum	antall	volum
Osen	1	500'	0	0'
Roan	2	2.000'	2	2.000'
Afjord	3	1.150'	1	50'
Bjugn	2	1.000'	0	0'
Ørland	0	0'	0	0'
Rissa	1	300'	1	300'
TOTALT	9	4.950'	4	2.350'

Prognosene for 1993 er at anlegget i Osen og Bjugn kommer i drift.

6.1.2. Matfiskanlegg - kommunevis oversikt over antall anlegg og konsesjonsvolum i km³ 1989-1992.

	Antall	konsesjonsvolum km ³		
		1989	1990	1991-1992
Osen	4	32.000	36.000	48.000
Roan	5	40.000	60.000	60.000
Afjord	3	24.000	32.000	36.000
Bjugn	5	40.000	56.000	56.000
Ørland	1	8.000	12.000	12.000
Rissa	1	8.000	8.000	12.000
TOTALT	19	152.000	204.000	224.000

6.2. PRODUKSJON, OMSETNING OG FOREDLING.

6.2.1. Produksjon av oppdrettsfisk og førstehåndsverdien 1991-1992, samt prognose for 1993. Oppgitt i tonn og i million kroner.

	Ant.	1991		1992		PROGNOSE 1993	
		prod.	verdi	prod.	verdi	prod.	verdi
Osen	3	662	17,1	241	8	250	10
Roan	5	716	21,6	510	15	1250	48
Afjord	3	176	5,0	220	7	300	12
Bjugn	5	1210	36,5	1050	34	1350	51
Ørland	1	70	2,2	105	4	370	14
Rissa	1	168	4,7	140	5	200	8
TOTALT	19	3002	87,1	2266	73	3720	143

De 4 settefiskanleggene som var i drift i 1992 omsatte smolt for 6 mill.kroner.

Fosen har en stamfiskstasjon, og produksjonen i 1992 var 850 liter rogn til en verdi av 2,2, mill.

Av 19 matfiskanlegg, var 17 i drift i 1992. Den totale produksjon av laks og ørret var 2266 tonn til en førstehåndsverdi på 73 mill. kroner. Dette representerer en nedgang på hhv. 736 tonn og 14,1 mill. kroner sammenlignet med 1991.

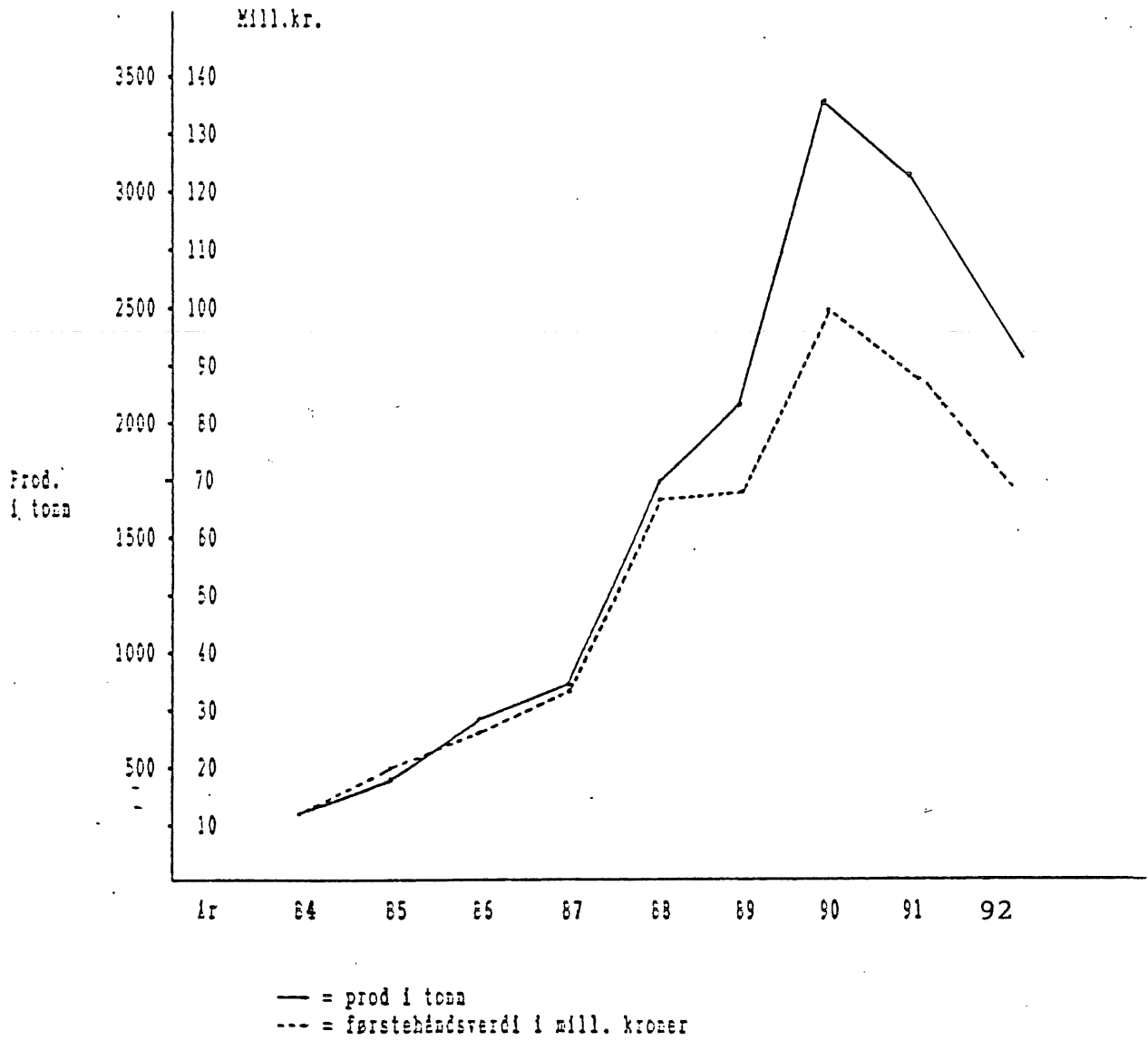
Produksjonsnedgangen skyldes faktorer; som sykdom og dødelighet på 1991-utsettet, samt lusplager og algeangrep.

Prognosene for 1993 viser en kraftig produksjonsøkning til 3700 tonn og en forventet dobling av førstehåndsverdien.

30 tonn laks og ørret ble foredlet i 1992. Oppdrettsbedriftene Br. Strand og Simo Havlaks foredler noe av eget råstoff, forøvrig foregår røyking, graving og raking ved Grande Fiskeforedling, samt ved Salmon Ex som kun driver med foredling av lakseprodukter.

Fosen har 6 slakteribedrifter med status som sanitærslakteri, dvs. at alt slakteriavfall tas vare på sendes til gjenvinning.

Figur: Matfisk laks/ørret - produksjonsutvikling og utvikling i førstehandsverdi 1984-1992.

6.3. SKJELLPRODUKSJON, FANGST OG MARINE ARTER.

6.3.1. Dyrking, fangsting og foredling.

Fosenregionen er hovedleverandør av skjell til innenlandsmarkedet og det etterspørres stadig mer både av ferske og foredlede produkter.

5 større skjellanlegg i distriktet er beskjeftiget innen oppdrett av blåskjell, østers og kamskjell og høsting av bunnkultur av blåskjell, kamskjell, haneskjell, kongesnegler, hjerteskjell, kråkeboller m.m.

Østersklekkeriet i Vallersund er det eneste i sitt slag i Norge.

Varmdampet blåskjellmuskel i lake er et hovedprodukt, men det er utviklet ulike produkter og nå vises det stor interesse for fylte kamskjell. Skjellproduktene omsettes hovedsakelig innenlands, mens kråkeboller eksporteres til Frankrike og Japan.

Omsetningen økte fra 3 millioner i 1991 til 6 millioner i 1992. 14 årsverk var direkte knyttet til skjelloppdrett, fangst og foredling i 1992.

Tabellen viser oversikt over omsatt kvantum av kråkeboller og skjell i årene 1989-1992.

	Kråkeboller (tonn)	Kamskj. (stk)	O-skj. (kg)	Blåskj. (tonn)	Østers (stk)	Hjerteskj. (kg)	Haneskj. (stk)
1989	11	11000	1800	80	6000	-	6000
1990	27	21200	1800	110	13200	700	6000
1991	100	53200	6200	240	5520	700	25000
1992	50	45500	13600	226	9650	1500	38500

6.3.2. Marine arter.

Fosen har 12 konsesjoner for marine arter. 4 torskeoppdrettsanlegg var i drift i 1992. Virksomheten baserer seg på oppforing av villfanget torsk. Lønnsomheten er nedadstigende for denne type oppdrett, men kan på sikt bli endret ved kjøp av kunstig klekt yngel.

7. ANNEN VIRKSOMHET.

7.1. PROSJEKTER.

* Strukturanalyse av fiskindustrien i Fosen.

Prosjektet ble etter initiativ av Fiskerisjefen igangsatt i 1991. Målesettingen er å kartlegge hvordan næringen fungerer og komme med forslag til tiltak som på kort og lengre sikt kan bidra til mer konkurransedyktig, lønnsomt og rasjonelt mottaksapparat. Prosjektet videreføres nå som et ledd i en handlingsplan for fiskeri-/oppdrettsnæringa på Fosen.

* Havbeiteprosjektet.

Prosjektet kom igang i 1991 og er delt inn i 3 deler:

- havbeite for torsk
- pilotproduksjon av marin yngel
- pilotanlegg for levende for.

Prosjektdelene griper inn i hverandre og samordnes ved anlegget til Bess Laks i Roan, som er det eneste i sitt slag i Norge.

I prosjektperioden er det etablert en fullskalaproduksjonslinje for torskeyngel basert på dyrket levendefor i anlegget. Klekking av yngel foregikk i 1992 og 1000 yngel er ferdigvaksinert.

Det er gitt tilsagn fra PUSH om å kjøpe 100.000 stk. yngel for utsetting i 1993.

* Reetablering av tidligere Ramsøy Fiskersamvirkeleg, Osen.

Det arbeides aktivt i Osen kommune for å komme igang med ny fiskerirelatert virksomhet i lokalene til det tidligere fryseriet på Sandviksberget. Driftsselskap er stiftet og lokalene er under oppussing. Foreløpig avventes svar fra Fiskeridepartementet på søknad om strukturmidler.

7.2. SAMARBEIDSTILTAK.

- * Fosen Havbrukslag er pådrivere for samarbeid og utvikling av oppdrett og foredling i regionen. Laget arrangerte i 1992 fagtur til fiskerimessa i Bremen, der oppdrettere og fiskeforedlere på Fosen deltok. Også lokale fagmøter bidrar til samarbeidstanken, bl.a. innen markeds kunnskap.
- * Samdriftskontor for fiskere.
Det er registrert interesse for å etablere et samdriftskontor på Fosen, som kan koordinere forskjellige tjenester m.m. for fiskeflåten. Hovedmålet med et slikt kontor er å bedre lønnsomheten for samtlige deltakende enheter. Dersom utøverne viser tilstrekkelig interesse, følges saken opp.
- * Ressurssenter.
Samarbeidsformer innen skjellnæringa er under utvikling. Med bakgrunn i at skjellnæringa på Fosen har en ledende posisjon i landet, vurderes mulighetene for etablering av et utviklings senter for lite utnyttede ressurser. Fiskerisjefen i Trøndelag og Havforskningsinstituttet er involvert i planene.

7.3. KYSTSONEPLANER.

Av de 6 kommunene på Fosen, har Bjugn ferdig utarbeidet og godkjent kystzoneplan. Arbeidet med kystzoneplan i Osen og Roan har pågått over flere år og registreringene/planarbeidet er stort sett ferdig.

Rissa kom igang i 1991, men av kapasitetshensyn er kystzoneplanleggingen ikke prioritert og fulgt opp. Ørland kommune vil i 1993 vurdere sjøarealdelen og registrere bruken av sjøområdene, mens Åfjord kommune foreløpig ikke har planer om nærmere vurdering av kystsonen.

7.4. HAVNEUTBYGGING.

- * Ordinære havneanlegg.
Sør-Trøndelag fiskeristyre foretok havnebefaring høsten 1992 og vedtok ny prioriteringsliste for utbygging av havneanlegg i Sør-Trøndelag. Prioritert utbygging på Fosen:

1. Nesvalen, Roan kommune
2. Vikbukta, Roan kommune
4. Vingsand, Osen kommune
5. Skjervøy, Osen kommune

I Roan havn gjenstår bygging av fiskerikai. Med molo, opparbeidet industriområde og fiskerikai, vil anlegget i løpet av 1993 stå ferdig tilrettelagt for brukerne og ny sjørettet virksomhet.

* Fiskerikaier.

I 1992 ble det foretatt en kartlegging av behovet for utbygging av fiskerikaier. Det er behov for både ny utbygging og opprusting/utbedringer av eksisterende fiskeri- og almenningsskaier i distriktet.

7.5. KURS/SKOLER/KOMPETANSEOPPBYGGING.

* Akvakultur og kystnæringslinja ved Åfjord videregående skole, avdeling Osen, ble dessverre nedlagt i 1992.

* Sikkerhetskurs for fiskere.

Kurs avholdes årlig på Fosen, med Tromsø Maritime skole som arrangør i samarbeid med fiskarlag og fiskerikontoret. Sikkerhet ombord er viktig og å sikre seg slik opplæring bør være fiskernes egeninteresse. Sjøfartsdirektoratet har bestemt at grunnleggende sikkerhetsopplæring blir obligatorisk for alle fiskere på blad B fra 1.8.93.

* Opplæringskontor for fiskeri og akvakultur.

Det er avholdt møter med Fiskerinæringens Felleskompetansestyre mf.l. om etablering av et opplæringskontor på Fosen, som kan administrere lærlingeordningen innen fiskindustri og akvakultur. Nå som fiske og fangst er underlagt fagbrevordningen, vil også fiskebåten gå inn her. Grunnlaget for et opplæringskontor på Fosen blir vurdert i nært samarbeid med næringa selv.

Båtbyggere ved Fosen Folkehøgskole tar vare på kystkulturen

-ESKJALG LEDAG

Mai er måneden for sjøsetting ved båtskottet på museet Staværingen i Stadsbygd. Knappt noe annet sted her til lands gjenoppstår så mange tradisjonelle farkoster. Også i vinter har elevene ved båtbyggerlinja på Fosen Folkehøgskole holdt til i Stadsbygd., og en 34 fot stor listerbåt er snart klar til å møte det våte element. Målet for de private eierne av båten er at den skal bli flittig brukt av reiselivsnæringa i Fosen.

Båten som bygges i Stadsbygd er en tro kopi av listerbåten "Brødrene" som i dag er landsatt for godt på bygdatnet på Vingsand i Osen. "Brødrene" ble for øvrig bygd av båtbygger Gjert Aarvik i Brandsfjorden i 1892. Hva som blir navnet på kopien er en vel bevart hemmelighet fram til sjøsetting og dåp i Stadsbygd lørdag 15. mai. Det er ikke rent få tradisjonelle trebåter som har blitt skapt i båtskottet ved kystkultur-museet Staværingen. Listerbåten er byggenummer 33, og neste båt blir en fembøring som folkehøgskolen selv skal bruke.

Listerbåten får sju private eiere, hvorav Ketil Ekseth fra Lysøysund står for den største andelen.

Selv om det i utgangspunktet er en privatbåt vil vi stille den til disposisjon for reiselivsnæringa i

Ketil Ekseth (til høyre) er full av lovord om arbeidet som elevene ved båtbyggerlinja på Fosen Folkehøgskole har utført med listerbåten. Lærer Einar Borgfjord (til venstre) går god for kvaliteten på båten som for øvrig er byggenummer 33 ved båtskottet på museet Staværingen.

ytte deler av Fosen, og den vil vel også bli et fast skue på de fleste kystkultur-arrangementer i Fosen, sier Ekseth. Han forteller også at reiselivsnæringa allerede før båten er sjøsett har vist stor interesse for å bruke båten i turistsammenheng. Ifølge Ekseth er det ennå uklart hva som blir båtens "hjemmehavn", men valget står mellom Uthaug og Lysøysund.

Bruk av båten i reiselivssammenheng stiller strenge krav til sertifisering, og eierne er innstilt på å bruke en pen sum på sikkerhetsutstyr av siste modell. For øvrig vil alt ved båten være av tradisjonell type. Selv om båten først og fremst er konstruert for å bruke seil til framdrift ble mange listerbåter utstyrt med motor etter århundreskiftet. Båten som bygges i Stadsbygd utstyres også

med motor, en 18-hesters Marna som vil gi båten en marsjfart på minimum seks knop i stille sjø. Ingen fartsbåt med andre ord.

Listerbåten som sjøsettes i Stadsbygd er ifølge Ekseth den første som bygges i moderne tid. To båter til planlegges bygd, en i Flatanger og en på Lista. Båttypen kommer opprinnelig fra Lista, men på grunn av sine glimrende egenskaper i grov sjø ble den

raskt populær oppover langs den værharde Trøndelags-kysten. Det sier noe om dens popularitet at det på det meste var registrert 165 listerbåter bare i gamle Bjørnør herred. Båttypen ble også flittig brukt som losskøyte.

Ketil Ekseth er full av lovord om det glimrende samarbeidet mellom eierne av båten og Fosen Folkehøgskole i byggeperioden. Uten folkehøgskolen hadde ikke dette prosjektet vært i havn. De har utført skikkelig håndverk av den reneste "møbelkvalitet", skryter Ekseth. Så er det da båtbygger Einar Borgfjord som har hatt ansvaret for båtbyggerne fra folkehøgskolen.

Prislappen på båten må også sies å være lav. Seilklar båt, riktignok uten en del kostbart redningsutstyr, kommer seg på omlag 180.000 kroner. Det er ikke rare "tupprware-farkosten" (uttrykket trebåtentusiaster bruker om plastbåter) man får for den summen. Ekseth regner med at båten vil bli sertifisert for å ta med 10-12 turister på sjøtur innaskjærs.

Nå regner ikke båtens sju eiere å bli rike på å ta med turister på båtut, men dersom opplegget blir en suksess kan det bety kjærkomment sesongarbeid for to personer. Eierne er alle interessert i tradisjonelle båttyper og kystkultur generelt. Derfor ønsker de også å få "boltr" seg med listerbåten sjøl. Den første skikkelige testen av båten blir når kursen stokes ut til Skudenes-havn og Forbundet Kystens landsstevne.

Det blir årets ferietur, og uten tvil årets høydepunkt for mange av oss, avslutter Ketil Ekseth.

fra Fosna Folket